

POLITICI EN WETENSCHAPPERS MOETEN DE WAARHEID ZEGGEN

Nu de senaatscommissie aan de slag gaat met alle voorstellen om de euthanasiewetgeving bij te sturen, hoopt **MARC COSYNS** dat de focus juist blijft. Er is nood aan meer transparantie.

De arts als god is uit den boze

'Meer transparantie is een must: bij donatie, maar ook bij vermijdbare sterftes, verdachte overlijdens, ongevallen en euthanasie.' © John Lambrichts

MARC COSYNS

Wie? Huisarts, doceert medische ethiek en stervensbegeleiding aan de vakgroep huisartsgeneeskunde van de UGent.

Wat? Registratie van euthanasie in alle openheid, zonder de vrees voor represaille. Alleen zo kunnen we van onze fouten leren.

den dat het recht van geïnformeerde toestemming overruled wordt door onderzoeksbelang (en mogelijk winstbejag).

'Er wordt op grote schaal lichaamsmateriaal weggenomen, zonder dat de familie dat weet of toestemming geeft. De bevolking is hier ook helemaal niet van op de hoogte, er is nooit campagne rond gevoerd', zegt Sterckx. Bij de wet over orgaantransplantatie in 1986, lang voor de patiëntenrechtenwet, is er zeer veel aandacht besteed aan voorlichting. Stilzwijgende toestemming is geen evidentie, maar voor deze solidaire daad wel een noodzaak (al kan je op voorhand de toestemming weigeren). In de praktijk verzet de familie van een overledene zich soms. Vaak uit emotionele overwegingen, maar ook omdat overleg erover onvoldoende duidelijk is en weinig empathisch.

We moeten bereid zijn om alles te bespreken, ook wanneer het misloopt

Belgische transplantatieartsen vragen meer transparantie en registratie van Eurotransplant en zetten zich in om wereldwijd misbruik te voorkomen. Daarom beschrijven ze hun orgaantransplantaties, zowel in wetenschappelijke literatuur als in de media. Ze doen dat ook bij orgaantransplantatie na stopzetten van behandeling of euthanasie, zoals het UZ Antwerpen en de KULeuven dat toepassen. Transparantie en registratie zijn de belangrijkste criteria om sterven en mogelijke orgaantransplantatie op een onderbouwde maar ook menselijke manier een plaats te geven, en ondertussen rekening te houden met zowel de patiënt als zijn omringende naasten. Paternalisme met een arts als god is uit den boze. We moeten bereid zijn om te investeren in informatie en registratie, om zonder angst alles te bespreken, ook wanneer het misloopt of wanneer ge-

vens inaccuraat zijn.

Ik hoop dus dat er wordt geluisterd naar de oproep van Sigrid Sterckx. En ik wil haar vraag verruimen. Meer transparantie is een must: bij orgaantransplantatie, maar ook bij vermijdbare sterftes in ziekenhuizen, bij verdachte overlijdens (door meer gebruik te maken van autopsie), bij ongevallen, bij aangifte van overlijdens aan de euthanasiecommissie, trouwens bij alle overlijdens met medisch begeleid steven. Zeker nu de senaatscommissies Sociale Zaken en Justitie van start zijn gegaan inzake uitbreiding en verfijning van de euthanasiewet.

Represaille

De euthanasiecommissie levert ons alleen absolute cijfers, en die worden ingevuld naar de wens van die commissie: als arts moet je je door die registratie vrijspreken van moord en dus vul je in wat er verlangd wordt. In plaats van absolute cijfers met primeurs te laten uitlekken (in 2012 blijken dat nu de euthanasie-toeristen te zijn, *DSonline 6februari*) zou men beter een registratie mogelijk maken waar zorgverleners verloop en context kunnen meedelen van alle overlijdens, zonder de vrees voor represaille, maar met de openheid om uit fouten te leren ten dienste van de patiënten.

Met die gegevens zouden de senatoren de verschillende problemen bij dood en orgaantransplantatie eindelijk globaal kunnen aanpakken, een kader voor richtlijnen uitschrijven en dat dan vertalen naar patiëntentaal. Daar vragen patiënten en hun naasten om, zoals de getuigenissen in onze documentaire *End credits (DS 26 januari)* duidelijk aantonen.

'Dichters liegen de waarheid', zo paraphraseerde Piet Piryns Martinus Nijhoff bij de start van de poëzieweek. Maar politici, klinici en wetenschappers zeggen de waarheid. Daar heeft elke patiënt recht op. Dan pas kan hij zelf keuzes maken. Ook die om de emotionaliteit die er rond sterven en orgaantransplantatie altijd zal zijn, poëtisch in te vullen.

'Mijn liefde voor de politiek is ten einde gekomen.'

Het is genoeg geweest voor **BERNARDO BERTOLUCCI**, de man die met 'Novecento' ooit de Italiaanse arbeidersstrijd vastlegde (in Vrij Nederland).

